

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy”.

Rok III.

Nowemiasto, dnia 26 czerwca 1930.

Nr. 25

Praca konkursowa w Kółkach Rolniczych.

Kryzys, jaki dzisiaj przeżywa rolnictwo polskie, spowodował i jeszcze powoduje ogólne ubożenie rolnika. Lecz nie tylko w dziedzinie czysto materialnej rolnictwo ponosi olbrzymie straty, jeszcze większe straty powoduje zanik ducha i energii gospodarczej. To upośledzenie duchowe, które powszechnie zauważyć można wśród ogółu rolników, jest, moim zdaniem, jeszcze groźniejsze od strat materialnych. Będzie to miało bowiem ten skutek, że gdy kryzys obecny przemienie, wyłoni się nowe zadanie nie tylko odbudowy podupadłych gospodarstw i dźwignięcia się z chwilowego upadku materialnego, lecz i odbudowy wiary we własne siły.

Spółczeństwa zachodnie, stojące wyżej nie tylko materialnie, ale przede wszystkim lepiej zorganizowane i umiejące lepiej przystosować się do zmieniających się warunków ekonomicznych, łatwiej dają sobie radę w walce z kryzysem, a gdy on minie wyjdą uzbrojone nowym doświadczeniem na przyszłość, zasobem nowych sposobów pracy, które im pozwolą łatwiej uniknąć szkód podobnych przesileni. Nasze społeczeństwo rolnicze winno zabrać się energicznie do pracy nad podniesieniem ducha i nad wyrobieniem w sobie tej zdolności przystosowania się do zmienionych warunków ekonomicznych. Praca ta, w programie nie tyle może obszernym, ile sięgającym w głąb uzdolnień społeczeństwa rolniczego, musi być podjęta przez cały ogół rolniczy i obliczona na szereg lat. Rozbijałaby się ona na kilka różnorodnych prac, które mogłyby być przeprowadzone bądź stopniowo albo równolegle, zależnie od warunków miejscowych.

Jeżeli chodzi o pracę wśród gospodarzy starszych, samdzielnych, to terenem tej pracy byłoby

kółko rolnicze, w którym jednakże praca, jak dotąd, nie zawsze daje zadawalniające wyniki. Kółko rolnicze powinno być nie tylko jednostką organizacyjną, lecz szkołą, w której przepracowuje się pewien program, zupełnie rzeczowo ujęty, a więc przede wszystkim praktyczny.

Pomysł konkursów musi w tym wypadku znaleźć jak najszersze zastosowanie.

Jednym z tematów byłoby na przykład gromadzenie kompostu: kto w ciągu roku nagromadzi najwięcej kompostu? Z tego już wynikłoby zainteresowanie wśród gospodarzy, jak i gdzie urządzać kupę kompostową, jakich materiałów używać na kompost, jak go przerabiać itd. Drugim tematem może być odchwaszczanie pola: u kogo po roku pracy w polu będzie najmniej perzu czy też ognichy? Na gruntach kamienistych: kto najlepiej oczyści pole z kamieni lub najwięcej kamieni wywiezie na gromadę? Na gruntach podmokłych: kto umiejętnie przekopie najwięcej rowów w polu czy też na łąkach? W ogrodzie lub też przy drogach: kto najwięcej zasadzi drzew owocowych bez zaciągania uciążliwych pożyczek? W dziale hodowlanym — wychów cieląt i prosiąt: osiągnięcie najwyższej wagi w pewnym okresie; ostatecznie dwa tematy obejmują konkursy dla młodzieży, jednak i wśród gospodarzy można byłoby to samo zastosować, mulej tylko zwracając uwagę na szczegóły wychowu, lecz przyjmując pod uwagę rezultaty końcowe. W dziale gospodarstwa kobiecego: warzywnictwo — a więc uprawa pomidorów, brukwi, marchwi, sałaty, ogórków; czystość w domu i na podwórku przez przeprowadzenie konkursów zdrowia itp.

Nawet wśród dzieci można zorganizować konkurs zbierania ziół lekarskich, niszczenia szkodników i wiele innych.

Wszystkie te tematy konkursowe oprócz korzyści, jakieby wynikły nie tylko po zakończeniu konkursu, lecz stałyby się widoczne i w czasie ich

wykonywania, zajęłyby ręce i umysły ludzi; przy pracy mniej pozostawałoby im czasu na gawędy, bledowania i odbierania ducha innym, a stopniowo wciągnęłoby to gospodarzy do roboty, dziś niedoceniłanej i uważanej za bezcelową.

Samo przekonywanie i tłumaczenie nie zachęci rolników do zmiany, trzeba im pokazać możliwość nagrody w formie większej czy mniejszej sumy pieniężnej, a te sumy powinny się znaleźć, czy to w organizacji czy u rządu. Niestety! musimy przyznać, że uświadomienie wśród naszej ludności jest dość słabe i nie można się dziwić, że rolnicy nie wszyscy umieją sobie uświadomić te przyszłe korzyści, jakie trzeba osiągnąć ze swej pracy na własną korzyść. Ludzi tem przeclętnie brać należy i postawić jako cel pracy nie tylko odległy zysk, lecz bliską do osiągnięcia nagrodę pieniężną.

Przy założeniu jednego z wymienionych konkursów sumy niezbędne na nagrody gromadziłyby się z wpisowego 3—5 zł., same kółka rolnicze mogłyby ze swych funduszy znaleźć pewne kwoty, wreszcie przyszłyby z pewnością z pomocą samorządy i rząd.

O ile przy przeprowadzeniu konkursów młodzieży potrzebna jest kontrola i kierownictwo personelu fachowego, o tyle przy konkursach kółkowych fachowiec odgrywałby rolę decydującą przy ostatecznym sądzeniu i program konkursu musiałby być podany przez fachowca. Ponieważ zespoły normalnie składałyby się z 6 — 10 członków, kontrolowanie, a głównie sądzenie przeprowadzałaby specjalnie z pośród członków kółka wybrana komisja lub jeszcze lepiej, przez zarząd kółka. W tym ostatnim wypadku znaczenie moralne zarządu znacznieby się podniosło i ludzie ci czuli by, że są potrzebni, że coś robią, gdy obecnie jest to najczęściej malowany zarząd.

Powyższe uwagi i myśli nasunęły mi się przy obserwacji działalności kółek rolniczych i przy pracy z niemi. Odczuwając ducha wsi i nastroje oraz, znając sposób myślenia rolnika, uważam, że należy szukać dróg do zmiany obecnego stanu rzeczy. Nie mam pretensji, że te wskazania są wyczerpujące i bezwzględnie skuteczne, jednakże byłoby niezmiernie ciekawe, gdyby i inni działacze na niwie rolnictwa zechcieli swoje uwagi w tym zakresie podać, a przede wszystkim zalecałoby się, by się kółka rolnicze w tej sprawie wypowiedziały. J. Biesiekierski.

Członkowie Kółek Roln.

Uczęszczajcie licznie na zebraniu Kółek Roln.! Obowiązkiem każdego rolnika jest uczestniczyć w zebraniach Kółka Rolniczego.

Doniosła konferencja w sprawie państwowego podatku dochodowego.

W dniu 4 czerwca r. odbyła się w Urzędzie Skarbowym w Toruniu doniosła konferencja pomorskich organizacji rolniczych z przedstawicielami Skarbu w sprawie podatku obrotowego z gospodarstw rolnych na bieżący rok. Konferencję przewodniczył p. Kossjor, zastępca prezesa Izby Skarbowej w Grudziądzu; z ramienia Ministerstwa

Skarbu był obecny p. inspektor Świtalski; pozatem przedstawiciele następujących organizacji rolniczych: Pomorskiej Izby Rolniczej, Pomorskiego Związku Ziemiaków i Stowarzyszenia rolników niemieckich „Landbund, Welchseltgau“.

Na wstępie konferencji p. wiceprezes Pomorskiej Izby Rolniczej dr. Siudowski w imieniu wszystkich wymienionych powyżej organizacji pomorskich złożył następującą deklarację, którą przytacza się poniżej w dosłownym brzmieniu:

„Normy orientacyjne, ustalone corocznie przez okólniki Ministerstwa Skarbu dla szacowania dochodów gospodarstw rolnych, począwszy od roku 1924 (okólnik Min. Skarbu z dnia 11. 4. 1924 l. D. Po 244/II i późniejsze) oraz wydany na tej podstawie okólnik Pomorskiej Izby Skarbowej z dn. 11. 6. 29. r. l. dz. II 14797/29, ustalające wysokość czynszu dzierżawnego dla poszczególnych okręgów podatkowych i sfer w tych okręgach, uniemożliwiają indywidualne traktowanie poszczególnego gospodarstwa rolnego.

Komisje szacunkowe i urzędy skarbowe trzymały się bowiem przy ustalaniu wymiaru do państwowego podatku dochodowego zbyt szablonowo ustalonych norm, które w założeniu i w myśl rozporządzeń Ministerstwa Skarbu winny być tylko orientacyjne; zresztą nie dawały one dostatecznej możliwości indywidualnego traktowania każdego obiektu podatkowego przy zaliczeniu go do odpowiedniego okręgu podatkowego względnie strefy wobec niedostatecznej rozpiętości norm czynszu dzierżawnego dla tychże okręgów względnie stref.

Z tych względów niżej podpisane organizacje rolnicze wypowiadają się jednomyślnie za zupełnym zniesieniem poprzednio wspomnianych norm orientacyjnych (okólnik Pomorskiej Izby Skarbowej z dn. 11. 6. 29. r.).

Wobec tego, że istnieje możliwość stosowania norm orientacyjnych, uwzględniających indywidualnie każde gospodarstwo rolne, a to na podstawie klasyfikacji, ustalonej w roku 1923 dla wymiaru podatku majątkowego, która to klasyfikacja, ustalona przez poszczególnych płatników na podstawie ustawy o podatku majątkowym, została następnie skontrolowana przez władze skarbowe, niżej podpisane organizacje rolnicze wypowiadają się za uznaniem jako miarodajnej tej klasyfikacji również dla wymiaru podatku dochodowego. Klasyfikacja ta bowiem umożliwia nie tylko indywidualne traktowanie poszczególnych gospodarstw w danej gminie, lecz uwzględniła również poszczególne części użytków rolnych danego gospodarstwa rolnego. Obok tej klasyfikacji winny być ustalone normy szacunkowe czystego dochodu wzgl. czynszu dzierżawnego relatywnie do wartości użytków rolnych, przyjętych jako podstawa do wymiaru podatku majątkowego.

Pomorska Izba Rolnicza, Pomorskie Towarzystwo Rolnicze, Pomorski Związek Ziemiaków, Landbund, Welchseltgau“.

Przedstawiciele Skarbu wyrażoną w powyższej deklaracji propozycję oparcia norm szacunkowych na podstawie klasyfikacji, ustalonej w rozporządzeniach o podatku majątkowym, odrzucili, stwierdzając, że obowiązuje dotąd rozporządzenie, dot. podatku dochodowego na klasyfikacji, wprowadzonej do ustalenia wymiaru podatku majątkowego i uznali dyskusję nad tą propozycją za nie prowadzącą, przynajmniej na bieżący rok podatkowy, do konkretnych wyników.

Wobec tego, p. wiceprezes P. I. R. dr. Siudowski na podstawie uzgodnionej poprzednio opinii

wymienionych powyżej organizacji oświadczył, co następuje:

„Wobec nieprzyjęcia przez przedstawicieli Mln. Skarbu propozycji rolniczych organizacji oparcia wymiaru podatku dochodowego na podstawie klasyfikacji użytków rolnych, przyjętej przy wymiarze podatku majątkowego, organizacje rolnicze przedkładają nowe normy szacunkowe do podatku dochodowego i nowy podział województwa pomorskiego na okręgi i strefy, wzorowane na normach ubiegłego roku z temi poprawkami, jakie okazały się konieczne na podstawie doświadczenia przy stosowaniu ich w praktyce.

Przedkładając te propozycje przedstawiciele organizacji rolniczych oświadczają, że niniejszą propozycję uważają za ostateczną z tem podkreśleniem, że normy te obowiązywać będą tylko do wymiaru podatku w roku bieżącym.

Pomorska Izba Rolnicza w imieniu organizacji rolniczych Pomorza zapowiada wniesienie do Mln. Skarbu memoriału w sprawie przyjęcia jej propozycji oparcia wymiaru podatku dochodowego na klasyfikacji użytków rolnych do podatku majątkowego.

Następnie p. naczelnik Wydziału Ekonomicznego Głęboczek uzasadnił tę nową propozycję norm szacunkowych i podziału województwa pomorskiego na okręgi podatkowe i strefy, wykazując, że zostały one skrupulatnie opracowane i oparte na dużym materiale statystycznym, zebranych przez Izbę Rolniczą. W stosunku do norm, stosowanych w roku ubiegłym, są one o wiele słuszniejsze i sprawliwsze, aczkolwiek jeszcze dalekie od ideału. Normy te mogłyby jednak obowiązywać tylko w roku bieżącym 1930.

Jednak i tę drugą bardzo kompromisową propozycję organizacji rolniczych odrzucili przedstawiciele Skarbu, wobec czego p. wiceprezes dr. Siudowski oświadczył, że ta ugodowa propozycja była ze strony organizacji ostateczną i nie widzi możliwości prowadzenia dalszej dyskusji na ten temat.

Na tem zakończyła się konferencja, nie wydając właściwie żadnego konkretnego wyniku.

W końcu p. dr. Siudowski obiecał przesłać Izbie Skarbowej w najbliższych dniach szczegółowe propozycje dotyczące nowego podziału województwa pomorskiego na okręgi podatkowe i strefy, co też już nastąpiło.

Należy się spodziewać, że wobec krytycznego położenia rolnictwa i jego osłabionej bardzo zdolności płatniczej, władze skarbowe przychylnie odniosą się do przedłożonych propozycji ustalenia norm szacunkowych, a to tem więcej można żywić tę nadzieję, iż propozycje te uwzględniają w zupełności interesy Skarbu, a mają jedynie na celu umożliwienie bardziej sprawliwego i słusznego wymiaru podatku dochodowego, co, niestety, przy posługiwaniu się normami zeszłorocznymi nie zawsze miało miejsce i wywołało słuszne często skargi ze strony rolnictwa.

KOMUNIKATY.

W sprawie wymijania na drogach publicznych.

Zwracamy uwagę członków Kółek Roln. na komunikat nasz, umieszczony w poprzednim numerze „Rolnika“, o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych i prosimy członków naszych o zastosowanie się do istniejących przepisów w celu uniknięcia ewtl. kary porządkowej.

Do P. P. Prezesów Kółek Roln. i do delegatów na Walne Zgromadzenie P. T. R.

Podajemy ponownie do łaskawej wiadomości członkom Kółek Roln., że w dniach 3-go i 4-go lipca rb. odbędzie się Walne Zebranie Pom. Tow. Roln. w Toruniu. Jak w roku ub., tak i w bież., Biuro Pow. PTR. organizuje przejazd zainteresowanych autobusem do jednej z niżej podanych stacyj celem zaoszczędzenia zbytecznych kosztów i czasu. Miłośnicy z okręgu lubawskiego autobus wyruszy z Lubawy (przed Hotelem pod Orłem) 3. 7. rb. o godz. 4, aby o godz. 5 stanąć na stacyi kolejowej w Jamielniku. Stamtąd przejazd pociągiem do Torunia. Z okr. nowomiejskiego z Nowogomiasta autobus wyrusza 3. 7. rb. o godz. 4 do Biskupca Pom. Koszt przejazdu autobusem kalkuluje się taniej od przejazdu kolejowego.

Prosimy zatem zainteresowanych Kółkowiczów, chcących wziąć udział w Walnem Zebraniu P. T. R., o łaskawe spieszne podanie nazwisk tych, którzy chcą jechać autobusem i wpłacenie należnej kwoty.

Nie zgłoszonych autobus w dniu wyjazdu zabrać ze sobą nie może.

Zarazem przypominamy o obowiązku zabrania ze sobą wszystkich sztandarów Kółek Roln. na Walne Zebranie.

Na zebraniu tem, które zwoływane bywa poraz pierwszy w tak ciężkim czasie dla rolnictwa, nie powinno zabraknąć ani jednego prezesa i delegata poszczególnego Kółka Roln. Przez kompletne stawienie się możemy zmanifestować naszą siłę.

A więc panowie prezesi i delegaci Kółek Roln. jak jeden mąż, stawcie się na Walne Zebranie PTR. w Toruniu.

Zamknięcie biur w dniu 3. i 4. lipca rb.

Komunikujemy członkom naszym, że w dniach 3 i 4 lipca rb. z powodu Walnego Zebrania P. T. R. będą biura nasze w Lubawie i w Nowemieście zamknięte.

Dot. godzin urzędowania w biurach P. T. R.

Podaje się do wiadomości członków Kółek Roln., że biuro P. T. R. w Nowemieście czynne jest we wtorki i piątki od godz. 9—16. W Lubawie w poniedziałki i soboty, — w poniedziałki od godz. 9—16, w soboty od godz. 8—13. Poza tem przyjmuje się interesentów we wszystkie jarmarki.

Biuro Pow. P. T. R.

Targi remontowe.

Zwracamy uwagę członków Kółek Rolniczych na mające się odbyć w miesiącu sierpniu targi remontowe. Rolnicy, posiadający odpowiedni materiał w koniach, powinni tej okazji nie pominąć.

„Kłosa“.

Od 1 lipca rb. żaden postępowy rolnik nie powinien pozostać bez fachowego piśma rolniczego. Piśmem takim na terenie Pomorza jest tygodnik rolniczy „Kłosa“. Rolnicy, zaabonujcie sobie to piśmo!

Oliary dla dzieci z Niemiec.

Jak już pp. prezesom Kółek Roln. dwukrotnie donosiłiśmy, przybędzie do naszego powiatu 80 dzieci z Niemiec i G. Śląska na ferie letnie. Zwracamy się przeto do wszystkich członków Kółek Roln. z uprzejmą prośbą o pomoc materialną. Zbiorem datków zajmują się zarządy Kółek Roln., dokąd należy dary kierować. Zarazem wyraża się Kółku Roln. z Łąkorza, jako pierwszemu ofiarodawcy, uznanie za spieszne zebranie darów, w myśl hasła: „Kto zaraz daje, dwa razy daje”. Jako drugiego ofiarodawcę należy tu wymenić Kółko Rolnicze w Gierłochy Polskiej, które, choć najmłodsze i składające się z samych nowych osadników, zdobyło się na tak szlachetną ofiarę. Kółku temu również należy się uznanie.

Żywimy nadzieję, że i inne Kółka Rolnicze tej drobnej ofiary na rzecz głępiących i niemieczonych przez hydrę germańską, dzieci nie odmówią. Prosimy zatem o przyspieszenie zebrania darów, zwłaszcza, że dzieci przybywają do nas już w pierwszych dniach lipca i niezwłocznie odstawienie takowych do składnic w Lubawie i w Nowemściele w myśl poprzednich komunikatów.

P. T. R.

Ubezpieczenia ognio.

Susze trwają nadal, pożary z dnia na dzień mnożą się, jak grzyby po deszczu, niszcząc niejednokrotnie cały dobytek rolnika. Rolniku! nie zwlekaj nadal z ubezpieczeniem od ognia swych budynków, ruchomości i ziemiopłodów.

Wnioski przyjmuje Sekretariat Pow. P. T. R.

Rachunkowość rolnicza.

Czas nagli, i lipiec za pasem. Czy zaopatrzyłeś się już w książkę rachunkowości rolniczej? 1-szy lipca jest najlepszym czasem do rozpoczęcia rachunkowości rolniczej, bo w dniu tym rozpoczyna się ruch gospodarczy.

Zatem spiesznie nabywajcie książki rachunkowości rolniczej.

Składka członkowska.

Miesiąc czerwiec ma się ku końcowi. W miesiącu tym każde Kółko Rolnicze powinno dokonać rozliczenia z Centralą P. T. R. Kółka Roln., które dotąd tego nie uczyniły, wzywamy, do jak najszybszego uregulowania powyższego.

Kółka Roln., które tego terminu nie dotrzymają, będą w przyszłym roku policzone do niższej kategorii.

Wiadomości gospodarcze.

Widoki na urodzaj maleją w Polsce wobec upałów i posuchy.

Długotrwała posucha w związku z upałami poczyna już oddziaływać szkodliwie na stan zbóż. Z wielu miejscowości sygnalizują, że zboże poczyna żółknąć, poczem kłos pozostaje niewykształcony. To ostatnie dotyczy zresztą żyta, na którym odbiły się jak najfatalniej dość ostre przymrozki, jakie miały miejsce gdzieś w okresie jego kwitnienia. Naogół więc rolnicy przewidują, że kłos w tym roku będzie sypać o wiele gorzej, niż w roku ubiegłym, a wydajność mąki z ziarna będzie również malejsza wobec niedokształcenia kłosów. Jest jednak bardzo możliwe, że nie wpłynie to na ogólną cyfrę plonów, gdyż w roku bieżącym żyto

powszodziło bardzo gęsto. Żadnych już obaw natomiast nie budzą narazie pszenice, które przedstawiają się bardzo dodatnio, tem więcej, że obecny ich okres kwitnienia wypadł podczas upałów i suszy. Owies i jęczmień rokują gorsze widoki z powodu niezwykle silnego zachwaszczenia.

Zbiory na świecie.

Ocena zasiewów w Stanach Zjednoczonych obecnie jest lepsza, niż w zeszłym miesiącu, zarówno dla zboża ozimego jak jarego. W stanach południowych rozpoczęto już żniwa.

Kanadyjskie ministerstwo rolnictwa ocenia stan zasiewów w końcu maja na 96, gdy w zeszłym roku ocena była 100, a przed 2 laty 96. W zeszłym roku pogorszenie nastąpiło w miesiącach letnich; obecnie wydaje się to mało prawdopodobne.

Położenie w Europie niezbyt się zmieniło. Sucha i ciepła pogoda we Francji sprzyja wyrównaniu szkód. Uchodzi jednak za pewne, że wyniki zbiorów we Francji i Włoszech będą mniej korzystne, niż w zeszłym roku.

W Niemczech susza daje się odczuć na lekkich ziemiach, przeważnie na wschodzie. Żyto ma silnie wybujalą słomę, lecz z tego nie można jeszcze wyciągnąć wniosku o ilość ziarna. Naogół w Niemczech, jak i w reszcie Europy, zbiory zapowiadają się pomyślnie.

Wskazówki i rady praktyczne.

Czystość w chlewniach i oborach.

Zaraza świń-pomór szerzy się w zastraszającym tempie w naszym powiecie, niszcząc nieraz całe chlewnie świń. Rolnik, chcący się ustrzec zarazy, winien dbać o czystość w chlewniach i oborach. Nie powinno się żałować lizolu do mycia podłóg i żłobów, a wapna do białenia.

ZE ZEBRAŃ KÓŁEK ROLNICZYCH.

Radomno. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 30. 3. rb., które zagał prezes p. Wierzbicki. Protokół odczytał sekretarz Elminowski i sprawdził obecność na zebraniu 15 czl. i 2 gości. Równocześnie powiadomił zebranych o nadesłaniu zamówionej surowicy. Równocześnie zamówiono nową surowicę w ilości 900 gramów z Pom. Izby Roln. Potem zabrał głos p. Prezes i wygłosił referat na temat: „Uprawa roli na wiosnę”. Następnie p. Sekretarz zdał sprawozdanie z zebrania zarządów Kółek w Nowemściele, poczem zapoznał zebranych ze sposobem składania „Zeznań o dochodzie”.

Na tem zebranie zamknięto.

Sekr.

Radomno. Miesięczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 27. 4. rb., które zagał wiceprezes p. Szymański, w obecności 12 członków i 2 gości. Protokół odczytał sekretarz. Potem zabrał głos przybyły kierownik mleczarni spółdzielczej z Rakowic, przedstawiając stan tej mleczarni i korzyści, jakie ona daje w zamian za odstawę mleka. Następnie sekretarz wygłosił odczyt na temat „Żywnienie, pielęgnowanie i wychów prosiąt”. Na tem zakończono zebranie.

Sekr.

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

odbędą się w dniu 29 czerwca 1930 r.

Grodziczno o godzinie 11.30.
Ostaszewo „ „ 14-tej.
Radomno „ „ 16-tej.
Cliche „ „ 17-tej.